

Časová a místní určenost pokusu

Časová a místní určenost pokusu jsou jen pomocná kritéria, která obvykle pouze spoluurčují, zda jednání pachatele má bezprostřední význam pro dokonání trestného činu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 1189/2008, ze dne 30.10.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaném v neprospěch obviněného Ing. J. R. a o dovolání Ing. J. R., proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. 61 To 83/2008, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 2 T 75/2007, tak, že z podnětu dovolání nejvyšší státní zástupkyně a obviněného Ing. J. R. se podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušuje rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. 61 To 83/2008. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. se zrušují další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Městskému soudu v Praze příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 15. 1. 2008, sp. zn. 2 T 75/2007, byl obviněný Ing. J. R. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák., jehož se měl dopustit tím, že „dne 22. 3. 2006 v P., v kanceláři prodejny K. B., jako jednatel společnosti K. B., s. r. o., pod záminkou vyplacení mzdových nároků za měsíce září až listopad 2005 v celkové výši 44.097,- Kč, které poškozenému M. B., K. B. dlužila a obžalovaný je slíbil poškozenému vyplatit a dojem, že peníze skutečně budou předány, umocnil položením výplatních pásek a peněz na stůl, ačkoliv byl rozhodnut peníze ve skutečnosti nepředat a jejich vyplacení vázat na uhrazení pohledávek K. B. vzniklých na pobočce, kterou poškozený vedl, o čemž dopředu poškozeného neinformoval a naopak jej vyzval k podpisu výplatních pásek a čestného prohlášení o převzetí peněz, přičemž po podepsání dokumentu stvrzujícího převzetí peněz poškozeným sebral peníze ze stolu a snažil se zmocnit i všech podepsaných dokumentů v souladu se svým plánem peníze nevydat a disponovat jak penězi, tak doklady o jejich předání, čímž poškozenému M. B. způsobil škodu ve výši 44.097,- Kč, a když se poškozený snažil domoci vydání peněz a dokladů, byl obžalovaným fyzicky a slovně napaden“. Za to byl podle § 250 odst. 2 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání devíti měsíců. Podle § 58 odst. 1 tr. zák., § 59 odst. 1 tr. zák. mu byl výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 59 odst. 2 tr. zák. byla obviněnému uložena povinnost nahradit během zkušební doby podle svých sil činem způsobenou škodu.

O odvolání obviněného proti předmětnému rozsudku rozhodl ve druhém stupni Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. 61 To 83/2008, jímž podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a za podmínek ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. nově uznal obviněného vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. zák., a to na stejném skutkovém základě jako soud prvního stupně. Podle § 247 odst. 1 tr. zák. a § 53 odst. 1, odst. 3 tr. zák. jej odsoudil k peněžitému trestu ve výši 100.000,- Kč. Podle § 54 odst. 3 tr. zák. pro případ, že by nebyl peněžitý trest ve stanovené lhůtě vykonán, mu uložil náhradní trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců.

Shora citovaný rozsudek odvolacího soudu napadla následně dovoláním nejvyšší státní zástupkyně

(dále je „státní zástupkyně“), a to v neprospěch obviněného Ing. J. R., a také obviněný Ing. J. R. Oba dovolatelé uplatnili dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Státní zástupkyně v rámci mimořádného opravného prostředku podaného v neprospěch obviněného nejdříve uvedla gnoseologii rozhodnutí obou soudů. Následně vyslovila nesouhlas s právní kvalifikací skutku popsání ve výroku o vině v rozhodnutí soudu druhého stupně na základě zjištěného skutkového stavu uvedeného v jeho odůvodnění jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. Uvedla, že úvahám soudu druhého stupně rozvedeným v odůvodnění rozsudku chybí nezbytná míra přesvědčivosti, logiky a vnitřního souladu a jeho právní závěr vychází toliko z dílčích skutkových okolností zjištěných soudem prvního stupně, které jsou vytrženy z celkového kontextu všech rozhodných skutkových zjištění (viz strana 7) vypovídajících o jiném trestném záměru obviněného, než je pouhé přisvojení si cizí věci. Jak je patrné z popisu přisouzeného skutku, obviněný jednal v souladu se svým plánem peníze nevydat a disponovat tak jak s penězi, tak i s doklady o jejich předání. Za účelem dosažení svého záměru také obviněný jednal, když pod záminkou vyplacení mzdových nároků a příslibu vyplacení peněz v poškozeném takový dojem vzbudil a následně i umocnil tím, že peníze s obálkou na stůl položil a poškozeného nechal podepsat převzetí peněz i vypořádání mzdových nároků vůči jeho společnosti. Pokud teprve za těchto okolností obviněný odmítl peníze poškozenému vydat a peníze, které ležely na stole, sebral, a to včetně dokladů, které poškozený podepsal, pak podle státní zástupkyně není pochyb o tom, že lstivým způsobem a tedy podvodně vylákal podpis poškozeného na listinách, které by mu v budoucnosti znemožnily domoci se svých mzdových nároků před soudem. Proto se lze se soudem prvního stupně ztotožnit s tím, že v jednání obviněného lze sledovat uvedení poškozeného v omyl. Nelze však přisvědčit tomu, že by již tímto jednáním vznikla škoda poškozenému. Stav, do kterého jednání obviněného díky obranné reakci poškozeného dospělo, když se mu nepodařilo písemnosti dokladující převzetí peněz poškozenému vytrhnout z ruky, pouze deklaroval existenci mzdových nároků poškozeného, které nebyly dosud uskutečněny. Takže podepsané listiny vypovídající o opaku, tj. o zániku zmíněné pohledávky poškozeného, se nedostaly do moci obviněného, který by je reálně mohl v rozporu se skutečným stavem zneužít. Podvodné jednání obviněného tedy dospělo do stadia pokusu lstivým způsobem získat právě ony významné listiny v hodnotě představující vyčíslení nepředané finanční částky. Proto se nelze podle státní zástupkyně přiklonit k závěru, že škoda odpovídá nepředané částce, neboť předmětná finanční částka, která ležela s předmětnými písemnostmi na stole, měla toliko podtrhnout důvěru poškozeného v to, že mu budou peníze skutečně vyplaceny. Obviněný ale od počátku takový záměr neměl. Proto v kontextu výše uvedeného nelze akceptovat závěr odvolacího soudu, že finanční částka uložená v obálce přešla podpisem výplatních pásek a čestného prohlášení do dispozice poškozeného, a to proto, že tyto písemnosti pouze deklarují právní stav, který nenastal. Finanční částka odpovídající mzdovému nároku poškozeného se tak vůči obchodní společnosti, za kterou obviněný jednal, nikdy nestala věcí cizí, konkrétně věcí poškozeného, o kterou měl být jednáním obviněného zkrácen. Vzhledem k výše uvedenému státní zástupkyně uvedla, že v posuzované věci lze spolehlivě dovést znaky pokusu trestného činu podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák.

Proto navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil v celém rozsahu rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. 61 To 83/2008, a dále rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal Městskému soudu v Praze, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Dále navrhla, aby bylo uvedeným způsobem rozhodnuto v neveřejném zasedání. Souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání vyslovila i pro případ jiného než navrhovaného rozhodnutí (§ 265r odst. 1 písm. c/ tr. ř.).

K dovolání státní zástupkyně se v souladu s ustanovením § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil obviněný písemným podáním ze dne 22. 8. 2008, v němž uvedl, že souhlasí s názorem státní zástupkyně v tom,

že nemůže obstát závěr soudu druhého stupně o tom, že by se svědek B. stal vlastníkem peněz, nicméně již nesouhlasí s jejím právním názorem, že by jeho jednání mělo být právně kvalifikováno jako pokus trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák., neboť z její argumentace není patrné, v čem spočívalo „nedokonání“ trestného činu podvodu. Znovu uvedl, že v případě právní kvalifikace podvodu nebyl prokázán vznik škody a jeho počáteční podvodný úmysl. Poté odkázal na rozhodnutí soudu druhého stupně, který konstatoval, že poškozenému žádná škoda nevznikla, a také, že nebyl prokázán úmysl obviněného spáchat trestný čin. Podle obviněného přitom nemůže jít v jeho trestní věci ani o trestný čin krádeže ani o dokonatý nebo nedokonatý trestný čin podvodu, přičemž příprava k těmto trestným činům není trestná. Proto navrhl, aby Nejvyšší soud rozhodl v jeho prospěch, a to z důvodů, jež rozvedl v podaném dovolání.

V mimořádném opravném prostředku obviněný uvedl, že rozhodnutí Městského soudu v Praze, jímž byl uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. zák., spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, jakož i na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Zdůraznil, že se skutek popsany ve výroku rozsudku nestal. Soudy k tomuto závěru dospěly po nesprávném vyhodnocení provedených důkazů. Nicméně pokud by i soudy dospěly k závěru, že se skutek stal, nemohlo by se jednat o trestný čin podvodu, jak jeho jednání kvalifikoval soud prvního stupně, neboť nebyl prokázán jeho počáteční podvodný úmysl ani vznik škody, když dluh samotným podpisem potvrzení o uhrazení dluhu nezaniká. Rovněž ale nelze přiznat opodstatněnost právní kvalifikaci jeho jednání jako trestný čin krádeže podle § 247 tr. zák., kterou zvolil soud druhého stupně, neboť nebyla způsobena škoda. Podle dovolatele nelze v této souvislosti přijmout právní názor odvolacího soudu spočívající v tom, že peníze, které nebyly předány, se staly vlastnictvím svědka B. Pokud totiž nedošlo k předání peněz, nemohlo se ani jednat o cizí peníze. Chybí tedy základní znak skutkové podstaty trestného činu krádeže, tj. přisvojení si cizí věci. Závěrem uvedl, že skutková zjištění jsou v rozporu s právní kvalifikací zjištěného jednání.

S ohledem na výše uvedené důvody dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. 61 To 83/2008, v celém rozsahu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc vrátil Městskému soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání obviněného se za podmínek ustanovení § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřila státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství (dále je „státní zástupkyně“) a uvedla, že dovolací námitky obviněného uplatněné prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. směřují do právní kvalifikace zpochybněné současně podaným dovoláním nejvyšší státní zástupkyně. Nicméně zdůraznila odlišnost argumentace v dovolání podaném nejvyšší státní zástupkyní v neprospěch obviněného, která, na rozdíl od argumentace použité dovolatelem, nesměřuje ke stejnému závěru, tj. k závěru o jeho beztrestnosti. Proto navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky dovolání Ing. J. R. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné a aby tak rozhodl za podmínek ustanovení § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší státní zástupkyně je podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost kteréhokoliv výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného. Obviněný Ing. J. R. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. rovněž osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

Obě dovolání byla podána včas a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř. Dovolání obviněného bylo podáno v souladu s ustanovením § 265d odst. 2 věta první tr. ř. prostřednictvím obhájce.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále

zkoumal, zda jsou v předmětné trestní věci splněny podmínky přípustnosti dovolání předpokládané v ustanovení § 265a tr. ř., a shledal, že dovolání jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které obviněný i nejvyšší státní zástupkyně dovolání opírají, lze podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na který je v dovoláních odkazováno.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. To znamená, že s poukazem na uvedený dovolací důvod není možné se domáhat přezkoumání skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno. Soudy zjištěný skutkový stav věci, kterým je dovolací soud vázán, je při rozhodování o dovolání hodnocen toliko z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto hodnotit správnost a úplnost skutkového stavu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř. Dovolací soud přitom musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3 tr. ř., § 263 odst. 6, odst. 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále je „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Nejvyšší soud v řízení o dovolání není tedy třetí instancí přezkoumávající skutkový stav věci v celé šíři, neboť v takovém případě by se dostával do role soudu prvního stupně, který je z hlediska uspořádání, zejména hlavního líčení, soudem zákonem určeným a také nejlépe způsobilým ke zjištění skutkového stavu věci ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., popřípadě do pozice soudu odvolacího projednávajícího řádný opravný prostředek, který může skutkový stav korigovat prostředky k tomu určenými zákonem (např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 412/02, III. ÚS 732/02). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolat Nejvyšší soud jako třetí instanci plného přezkumu, nepředepisoval by velmi úzké vymezení dovolacích důvodů (např. usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03).

Z výše uvedeného je zřejmé, že dovolacímu důvodu ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neodpovídá námitka obviněného spočívající v tom, že oba soudy jeho jednání nesprávně kvalifikovaly, neboť nesprávně vyhodnotily provedené důkazy, a od ní se odvíjející názor, že jeho jednání nevykazovalo znaky žádného trestného činu. Takové námitky se primárně týkají procesní stránky věci (hodnocení důkazů) a směřují k revizi skutkových zjištění, ze kterých soudy při hmotně právním posouzení skutku vycházely. To znamená, že dovolatel výše uvedený dovolací důvod zčásti nezaložil na hmotně právních (byť v dovolání formálně proklamovaných) důvodech, nýbrž na procesním základě (§ 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř.) se domáhal přehodnocení soudem učiněných skutkových závěrů. Proto tuto část jeho dovolací argumentace, jak bylo uvedeno shora, pod uvedený dovolací důvod podřadit nelze.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl však v posuzované věci uplatněn právně relevantně, a to jak nejvyšší státní zástupkyně, tak obviněným Ing. J. R., námitkou, že popis skutku ve výroku o vině, a to ani v kontextu odůvodnění rozsudku soudu druhého stupně, neodpovídá právní

kvalifikaci zvolené tímto soudem, tj. trestnému činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. zák.

Nejvyšší státní zástupkyně konkrétně právně relevantně namítla, že z popisu skutku vyjádřeného ve výroku o vině, v kontextu skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, lze dovodit jednání obviněného spočívající ve vylákání podpisu poškozeného na předmětných dokladech lstí, a tedy podvodný úmysl obviněného spočívající v uvedení poškozeného v omyl. Nebylo z nich však možno dovodit spáchání trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. zák., a to ani na základě úvahy soudu druhého stupně, který vycházel toliko z části provedených důkazů, tedy zejména z toho, že pokud již poškozený doklady o převzetí peněz podepsal, převzal vlastně i peníze (byť se tak nestalo), a pokud mu je obviněný vzal, přivlastnil si cizí věc, tj. věc patřící již poškozenému. Na druhou stranu, dle názoru státní zástupkyně, nelze z jednání obviněného dovodit dokonání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák., tak jak ve věci rozhodl soud prvního stupně, a to pro absenci vzniku škody, neboť poškozený za daných skutkových zjištění popsaných ve skutkové větě napadeného rozsudku získal příslušné podepsané doklady do své moci a mohl by se tedy domoci svých nároků vůči obviněnému i v řízení před civilním soudem.

Obviněný pak nadto právně relevantně namítl, že z popisu skutku ve výroku o vině nelze dovodit ani naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák., a to ani ve stadiu pokusu, jak se domnívá nejvyšší státní zástupkyně.

Při posuzování opodstatněnosti těchto námitek dospěl Nejvyšší soud k následujícím závěrům:

V obecné rovině je třeba uvést, že trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák. se dopustí pachatel tím, že ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu, nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli malou. Škodou na cizím majetku je myšlena újma majetkové povahy a obohacením se poté rozumí neoprávněné rozmnožení majetku pachatele nebo někoho jiného, ať již jeho rozšířením nebo ušetřením nákladů, které by jinak byly z majetku pachatele nebo jiného vynaloženy. Obohacení proto nelze ztotožňovat s pojmem „škody“, neboť podle okolností může být obohacení menší, popřípadě i větší než způsobená škoda. Uvedení v omyl nebo využití něčího omylu je tedy podvodné jednání, které může směřovat nejen vůči poškozenému, ale i vůči jiné osobě. O omyl půjde i tehdy, když podváděná osoba nemá o důležité okolnosti žádnou představu, nebo se domnívá, že se nemá čeho obávat, nebo se může týkat i skutečností, které mají teprve nastat. Pachatel však musí o omylu jiného vědět již v době, kdy dochází k jeho obohacení. Uvedením v omyl je tedy jednání, kterým pachatel předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci, a které může být spácháno konáním, opomenutím nebo konkludentně. Škoda nikoli malá podle § 89 odst. 11 tr. zák., představuje částku nejméně 25.000,- Kč. Jde o trestný čin úmyslný, přičemž k naplnění jeho skutkové podstaty je nezbytné, aby byla prokázána příčinná souvislost mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem a aby byla pokryta jeho zaviněním. Trestný čin je dokonán obohacením pachatele nebo jiného.

Pokus podle § 8 odst. 1 tr. zák. je obecnou formou trestného činu. Vyznačuje se a) jednáním nebezpečným pro společnost, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu, b) úmyslem spáchat trestný čin, c) nedostatkem následku předpokládaného ve skutkové podstatě toho kterého trestného činu, tj. nedostatkem dokonání.

Jednání bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu, jestliže pachatel jen započal uskutečňovat jednání popsané v příslušné skutkové podstatě podle zvláštní části trestního zákona. Jako pokus lze posoudit i takové jednání, jímž sice pachatel nezačal naplňovat objektivní stránku trestného činu, ale které má přímý význam pro dokonání trestného činu a uskutečňuje se v bezprostřední časové souvislosti s následkem, který má nastat, a na místě, kde má k následku dojít (srov. R 53/1976). Bezprostřední význam pro dokonání má především odstraňování překážek v závěrečném stadiu

trestné činnosti, což je třeba odlišit od pouhého opatření si prostředku potřebného ke spáchání trestného činu. V této souvislosti je třeba připomenout, že časová a místní určenost pokusu jsou jen pomocná kritéria, která obvykle toliko spoluurčují, zda jednání pachatele má bezprostřední význam pro dokonání trestného činu. Úmysl pachatele spáchat trestný čin musí zahrnovat všechny skutečnosti, které tvoří znaky trestného činu, přičemž postačí úmysl nepřímý podle § 4 písm. b) tr. zák. Pokus je poté, na rozdíl od dokonání trestného činu, charakterizován nedostatkem následku, který je znakem skutkové podstaty trestného činu. U pokusu se tedy nerozvinula příčinná souvislost mezi jednáním a následkem požadovaným u dokonání deliktu. Nebezpečnost konkrétního pokusu je poté třeba posuzovat podle obecných kritérií ustanovení § 3 odst. 4 tr. zák.

Trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. zák. se dopustí pachatel tím, že si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, způsobí škodu nikoli nepatrnou a bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou násilí. Cizí věci se rozumí movitá věc, jež nenáleží pachateli vůbec, nebo nenáleží jen jemu, a kterou pachatel nemá v dispozici. Přisvojení si věci znamená získání možnosti trvalé dispozice s věcí, nikoliv tedy její vlastnictví, a znamená zároveň vyloučení dosavadního vlastníka nebo faktického držitele z držení, užívání a nakládání s věcí.

Podle § 4 tr. zák. je trestný čin spáchán úmyslně, jestliže pachatel chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem tímto zákonem chráněný (§ 4 písm. a/ tr. zák.), nebo věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tímto srozuměn (§ 4 písm. b/ tr. zák.). Právní závěr o úmyslném zavinění v některé z uvedených forem musí odpovídat soudy zjištěnému skutkovému stavu věci. Úmyslné zavinění nelze stanovit neurčitě, neboť bezchybnost závěru soudu v otázce zavinění má dopad i na závěr o stupni nebezpečnosti činu pro společnost.

V posuzovaném případě založily oba soudy závěr o dovolatelově vině (soud prvního stupně dokonáním trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák. a soud druhého stupně trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a/, c/ tr. zák.) na skutkových zjištěních (viz strany 2 až 7 rozsudku soudu prvního stupně a strany 6 a 7 rozsudku soudu druhého stupně), které lze stručně shrnout tak, že obviněný v úmyslu nevyplatit poškozenému mzdu za měsíce září až listopad 2005 ve výši 44.097,- Kč zinscenoval v kanceláři prodejny K. B. situaci spočívající v tom, že položil na stůl výplatní pásky a peníze, a po podpisu těchto dokladů, stvrzujících převzetí peněz, poškozeným mu odmítl peníze vyplatit s tím, že musí nejdříve uhradit dluh vážnoucí na pobočce, kde poškozený pracoval, o čemž před podpisem dokladů poškozeného neinformoval, a následně mu odmítl i vydat podepsané doklady, které nakonec poškozený získal za cenu konfliktu s obviněným.

Přesto, že tyto rozhodné skutkové okolnosti oba soudy v posuzovaném případě správně zjistily a vycházely z nich, lze dovolatelům přisvědčit v tom, že popis skutkových zjištění ve skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně, převzatý beze změn soudem druhého stupně, a to ani v kontextu odůvodnění rozsudku soudu druhého stupně, neodpovídá naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. zák., tj. „přisvojení si cizí věci jejím zmocněním a pokusem bezprostředně po činu si uchovat věc násilím“, neboť poškozený žádné peníze podpisem dokladů nepřevzal. Proto si obviněný jednáním spočívajícím v tom, že odmítl poškozenému peníze fyzicky vyplatit, nemohl přisvojit cizí věc, tedy peníze patřící poškozenému. Právní úvaha soudu druhého stupně uvedená na straně 7 odůvodnění jeho rozsudku vychází toliko z části skutkových zjištění, když odvolací soud se nevypořádal se všemi skutečnostmi významnými pro rozhodnutí, neboť dostatečně nevzal v úvahu jednání obviněného předcházející podpisu dokladů poškozeným. V tomto směru lze odkázat na podrobné odůvodnění dovolacích námitek nejvyšší státní zástupkyně, tj. že z výrokové části rozsudku lze dovodit podvodné jednání obviněného vůči poškozenému, a to již od počátku jeho jednání s poškozeným, když obviněný poškozeného o svých záměrech dopředu neinformoval a v podstatě lstí od něj vylákal podpisy dokladů, aniž měl v úmyslu mu peníze na pobočce, kde poškozený pracoval, vydat.

Vzhledem ke skutečnostem rozvedeným v předcházejících odstavcích shledal Nejvyšší soud dovolání nejvyšší státní zástupkyně podané v neprospěch obviněného Ing. J. R. a také dovolání obviněného Ing. J. R. v této části důvodnými, neboť rozsudek soudu druhého stupně trpí vadami předpokládanými v důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. písm. g) tr. ř., tj. v nesprávném hmotně právním posouzení skutku.

Nejvyšší soud proto postupoval podle § 265k odst. 1 tr. ř. tak, že z podnětu dovolání podaného nejvyšší státní zástupkyní v neprospěch obviněného a i dovolání obviněného Ing. J. R. napadený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. 61 To 83/2008, zrušil, neboť vzhledem ke zjištěné vadě, tj. nesprávnému hmotně právnímu posouzení stíhaného skutku jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), c) tr. ř., nemůže obstát. Nejvyšší soud poté podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil též všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Za podmínek ustanovení § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. Nejvyšší soud toto své rozhodnutí učinil v neveřejném zasedání, neboť zjištěnou vadu nelze odstranit ve veřejném zasedání.

Věc se tak vrací do stadia odvolacího řízení. V novém řízení se odvolací soud bude muset v intencích právního názoru Nejvyššího soudu (§ 265s odst. 1 tr. ř.) věci znovu zabývat a postupovat v souladu s právním názorem, který k projednávané otázce zaujal Nejvyšší soud. Především se bude muset v kontextu skutkových zjištění vypořádat s otázkou zavinění obviněného a bude si muset ujasnit, a to i vzhledem k námitkám nejvyšší státní zástupkyně, zda došlo k naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák. a v jakém stadiu, přičemž jeho závěry musí následně najít výraz ve skutkové větě, která musí být v souladu s právní kvalifikací. Vytýkané vady lze odstranit v rámci odvolacího řízení procesním postupem podle § 258 odst. 1 tr. ř. a § 259 odst. 3 tr. ř.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)